

सभाका अध्यक्ष महोदय,

गाउँसभाका सदस्यज्युहरु ।

खाँडादेवी गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले यस सम्मानित सातौँ गाउँसभा समक्ष आगामी आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को लागि अनुमान गरिएको आय-व्यायको बजेट पेश गर्न पाउँदा अत्यन्तै गौरवान्वित भएको महसुस गरेको छु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा नेपालको राजनीतिक परिवर्तनका लागि जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञातअज्ञात शहीदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु । साथै राष्ट्रियता, स्वाधिनता, सामाजिक न्याय, समानता र समृद्धि तथा संघीय शासन प्रणाली स्थापित गर्नका लागि संघर्ष गर्नुहुने महान नेपाली जनता र नेतृत्वमा रहनु भएको राजनीतिका शिखर व्यक्तित्वहरु प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

विश्वव्यापी कोरोना भाइरसको महामारीबाट स्वदेश तथा विदेशमा ज्यान गुमाउने सबैमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै कोरोना भाइरसबाट संक्रमित भै उपचाररत सबै व्यक्तिहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

यस महामारी विरुद्ध अग्र स्थानमा संघर्षरता जनप्रतिनिधि, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, कर्मचारी तथा सबै नागरिकहरुमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

स्थानीय सरकारले आवश्यक कानून तर्जुमा गरी सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माणको गति अगाडि बढिरहेको बेला कोरोना महामारीको संकटको सामना गर्नु परेको छ । लामो समयपछि भएको स्थानीय निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु मार्फत गाउँपालिकावासीको अपेक्षा तथा आकांक्षा पूरा गर्न ठूलो चुनौति हाम्रो काँधमा छ । एकातिर स्थानीय तहमा जनताको ईच्छा र चाहना अनुसार आफ्नै आँगनमा सेवा सुविधा पुर्याउनु पर्ने तथा अर्कोतर्फ आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको सन्तुलित, समानुपातिक एवं समावेशी विकासका माध्यमबाट समृद्धिको मार्गमा अघि बढनु पर्ने गहनतम जिम्मेवारी स्थानीय सरकारको सामु आईपरेको छ । यी यस्तै जिम्मेवारी वहनको सुरुवाती अवस्थामा विविधतामा एकताको भावनका साथ अगाडि बढ्न खाँडादेवी गाउँपालिको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को आय-व्ययको बजेट यस सम्मानित तथा ऐतिहासिक गाउँ सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा हर्षित छु ।

“सुन्दर, सभ्य र समृद्ध खाँडादेवी,” भन्ने मुल नारालाई आत्मासात् गरी स्वास्थ्य, शिक्षा, उत्पादन, कृषि, खानेपानी, सुरक्षित आवासजस्ता पुर्वाधार परिपूर्तिबाट गाउँवासीलाई परिवर्तनको आभाष दिलाउने अठोटका साथ गाउँपालिका अघि बढिरहेको छ।

नेपालको संविधान; स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४; गाउँपालिकाको अर्थ विधेयक, २०७७; विनियोजित विधेयक, २०७७; गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम; संघीय तथा प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरू; गाउँपालिका अन्तर्गत विषयगत समितिका सुझावहरू; दिगो विकासका लक्ष्य; गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरूले दिनुभएको सुझाव; विषय विज्ञका सुझाव तथा राजनीतिक दलहरू, संघ-संस्था, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरूबाट प्राप्त महत्वपूर्ण तथा कार्यन्वयनयोग्य सुझावहरूलाई समेटि आ.व २०७७/०७८ को बजेट तर्जुमा गरिएको छ।

सभाअध्यक्ष महोदय,

१. अब म आगामी वर्ष २०७७/७८ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिता प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।

बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

क) कोभिड-१९ बाट प्रभावित व्यक्तिको उपचार र क्वारिन्टिन व्यवस्थापन तथा वैदेशिक रोजगारी बाट फिर्ता भएका व्यक्तिहरूलाई रोजगार सिर्जना गर्ने।

ख) गाउँपालिकाबासीहरूको मौलिक हकको रूपमा रहेका न्यूनतम आधारभुत आवश्यकताहरू परिपूर्ति गर्दै जाने।

ग) नीजि तथा सहकारी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्दै रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्ने।

घ) साधन-स्रोत, अवसर र क्षमताको विकास तथा सोको उच्चतम उपयोग गरी समृद्ध खाँडादेवी बनाउने।

ङ) आर्थिक, भौतिक, समाजिक र वातावरणीय पूर्वाधार विकास गरी समुन्नत र सुदृढ गाउँपालिका बनाई राष्ट्रको विकासमा टेवा पुर्याउने।

२. आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को बजेटका प्रथमिकताका क्षेत्रहरू निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

क) स्वास्थ्य सेवामा सुधार एवं पहुँच

ख) शैक्षिक उन्नयन एवं युवा तथा खेलकुद

ग) कृषि तथा पशुपन्छी विकास

घ) रोजगारी सिर्जना तथा सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन

ङ) लक्षित वर्गको उत्थान एवं सशक्तिकरण र सामाजिक समावेशीकरण

- च) वातावरण संरक्षण एवं विपद् व्यवस्थापन
- छ) प्रविधि प्रयोग तथा डिजिटल प्रणाली
- ज) संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन
- झ) उद्योग वाणिज्य र नीजि क्षेत्रसँग सहकार्य
- ञ) राजस्व प्रशासन तथा वित्तिय सुशासन

३. बजेटमा राखेका उद्देश्य एवं प्राथमिकता कार्यान्वयन गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, छिमेकी स्थानीय तहहरू, विकासको सहयात्रीको रूपमा रहेको निजी तथा सहकारीक्षेत्रसँग समन्वय एवं साझेदारी गरिनेछ। विनियोजन हुने बजेट र वार्षिक कार्यक्रमहरूलाई बजेटका प्राथमिकता र उद्देश्यसँग कायम गर्न अधिकतम प्रयास गरिएको छ।

सभाका अध्यक्ष एवं

सभाका सदस्यज्यूहरू,

योजना कार्यक्रम तथा बजेटमा समावेश गरिएको विषयगत क्षेत्रहरू निम्न बमोजिम रहेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध गर्दछु।

क) सामाजिक विकास:

सामाजिक विकासको मुख्य शीर्षकमा खानेपानी तथा सरसफाई, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, शिक्षा, स्वास्थ्य र संस्कृती प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू समेटिएको छ।

स्वास्थ्य:

४. “रोगको पहिचान, स्वास्थ्य अभियान” मुल नारालाई आत्मासात् गरी आधारभूत एवं गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा गाउँपालिकावासीको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्यको सर्वव्यापी पहुँचको अवधाराणा अनुसार वडामा स्वास्थ्य संस्था स्थापना, फोहोर प्राभावकारी संकलन, कोरोना संक्रमणको सम्भावना भएको व्यक्तिहरूको परीक्षणका लागि आवश्यक औषधी तथा उपकरण खरिद, स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिलालाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा साथै वडाहरूमा सञ्चालित होम क्वारेन्टाईनलाई व्यवस्थित गर्ने लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न एकमुष्ट रु. ४ करोड ५० लाख विनियोजन गरिएको छ।

शैक्षिक उन्नयन

५. शैक्षिक उन्नयन एवं युवा तथा खेलकुद

संविधानको अधिकार सूची र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ बमोजिम आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षाको सम्पूर्ण जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई प्रदान गरेकोले कानून बमोजिम सामुदायिक शिक्षाको गुणस्तर सुधारका लागि पूर्वाधार विकास, पुनःसंरचना, गुणस्तरीय पाठ्यपुस्तक, शिक्षाको व्यवस्थापन, शिक्षण सामग्री, प्रयोगशाला, खेलकुद मैदान, प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा र एक वडा एक खेलकुद मैदान, अन्तरराष्ट्रिय, राष्ट्रिय, प्रदेश, जिल्ला खेलमा पदक जित्ने गाउँपालिका खेलाडिहरूलाई पुरस्कृत तथा सम्मान गर्ने लगायतका शैक्षिक विकासको नीति कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. २० करोड बजेट विनियोजन गरिएको छु।

लक्षित वर्गको उत्थान एवं सशक्तिकरण र सामाजिक समावेशीकरण

विपन्न, महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति तथा वञ्चितमा परेका लक्षित वर्गको आर्थिक सशक्तिकरण, महिलासंग उपाध्यक्ष कार्यक्रम, हिंसा अन्त्यका लागि अभियान सञ्चालन, लोकबाजा संरक्षण तथा प्रर्वद्धन कार्यक्रम, अपाङ्गता क्षेत्रमा क्रियाशील सामाजिक संस्थाहरूको अगुवाईमा अपाङ्गता सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन लगायतका लक्षित वर्ग उत्थान, सशक्तिकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई कार्यान्वयन गर्न रु. १ करोड विनियोजन गरको छु।

खानेपानी:

गाउँपालिकामा २ लाख लिटरको ट्याङ्की निर्माण सम्पन्न भएकोले व्यवस्थित रूपमा धारा वितरण गर्नको साथै संकलित पानी अभावग्रस्त क्षेत्रमा वितरण गर्न, एक घर एक धाराको व्यवस्था गर्न साथै अन्य खानेपानि सम्बन्धी समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्न रु. २ करोड पचास लाख विनियोजन गरेको छु।

ख) आर्थिक विकास

आर्थिक विकासको मुख्य शिर्षकमा उद्योग तथा वाणिज्य, कृषि, पर्यटन, वित्तिय क्षेत्र र सहकारी रहेका छन्।

कृषि तथा पशुपन्छी विकास

“मेरो गाउँ मै बनाउँछु, बाँझो बारी मै फुटाउँछु” भन्ने मुल नारालाई आत्मासात् गर्दै कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रको व्यवसायिकरण, आधुनिकिकरण, यान्त्रिकरण र औद्योगिकीकरण गरी गुणस्तरीय

उत्पादनमा जोड दिन, कृषि ऋणमा प्रवाह गर्न,भुमी बैंक, बाझो जमिन सदुपयोग,बीउविजन तथा मल वितरणमा अनुदान दिने, प्राविधिक व्यवस्थापन गर्ने, लाइभष्टक तथा कृषि गुणस्तर प्रयोगशालालाई व्यवस्थापन, अध्यक्षमैत्री कृषि परियोजना, महिनामा एक दिन कृषकको बारीमा एक छ्ठीन कार्यक्रम, दुधमा अनुदान कार्यक्रम लगायत कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याउनको लागि क्रमशः कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रम तर्फ रु.२ करोड ६० लाख विनियोजन गरिएको छ।

सिंचाई:

गाउँपालिका भित्र मुख्य कृषि योग्य जमिनहरुमा सम्भाव्यताको आधारमा सानो सिंचाई, कुलो, लिफ्ट थोपा सिंचाई, सिंचाई पोखरी, प्लाष्टिक पोखरी आदीको निर्माण तथा मर्मत गर्न, भटौली खोलाको शीर चोप्राड खोलामा बाध निर्माण गर्न साथै अन्य कार्यक्रमको लागि रु. १ करोड विनियोजन गरेको छु।

उद्योग वाणिज्य र नीजि क्षेत्रसँग सहकार्य

साना तथा मझौला उद्योगहरुको संरक्षण र विकास गर्दै स्थानीय क्षेत्रमा रोजगारी अभिवृद्धि गर्ने, अति गरिब परिवारको लागि कम्तिमा १० जनाको लागि हुने गरी साझा केन्द्रको स्थापना, प्रतिस्पर्धामा छनौट भएका व्यवसाया विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरु मार्फत लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्न, सृजनात्मक तथा अनुसन्धानमा आधारित साना उद्योगहरुको स्थापनाका लागि प्रोत्साहनस्वरूप बीउ पुँजी तथा उत्पादन पश्चात विक्री विल बिजकका आधारमा अनुदानको व्यवस्था लगायत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरिएको छु।

संस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

प्राचीन नाच, कला तथा संस्कृतिको संरक्षण, पर्यटकीय पदमार्ग निर्माणको, बुद्ध तथा शिव मुर्ति निर्माण, गुम्बा तथा मठमन्दिर निर्माण,विभिन्न विभिन्न स्थानहरुमा पार्क, बोटानिकल, खुला जिम र फिटनेस पार्क, पिकनिक स्पोट निर्माण, सार्वजनिक शौचालय निर्माण सम्भाव्यता अध्ययन तथा बृहत पर्यटन गुरुयोजना तयार लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. १ करोड विनियोजन गरिएको छु।

रोजगारी सिर्जना तथा सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन

विदेशबाट आर्जन गरेको सीप उपयोग गरी रोजगारी पैदा गर्ने खालको कृषि लगायतका साना उद्यम गर्न चाहने युवाहरुलाई २% व्याज दरमा अनुदान उपलब्ध गराउने, युवा तथा उद्यमीहरुलाई नवीन व्यवसाय शुरु गर्न सुरुवाती पुँजी प्रदान लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु।

पूर्वाधार विकास:

यस क्षेत्र अन्तर्गत उर्जा, भवन तथा सहरी विकास, वैकल्पिक उर्जा र सञ्चार, सडक तथा अन्य पूर्वाधारका क्षेत्रहरू समेटिएका छन्।

गाउँपालिकाबाट प्रत्येक वडाको एक मुख्य सडको गाउँ यातायात गुरुयोजना (MTMP) अन्तर्गतका सडकहरूको स्तर उन्नतीका लागि २ करोड ७० लाख विनियोजन गरेको छु। भवन नभएका वडा कार्यालयका लागि भवन निर्माण गर्नको लागि र गाउँपालिकाको भौतिक पूर्वाधारलाई विकास र विस्तार गर्नको लागि रु. ३ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु। महिला सहकारी भवन निर्माण गर्नको लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु।

प्रदेश सरकार समपुरक अन्तर्गत मुख्य सडकहरू

- गाल्पा- ताल्दोड खरिदुङ्गा सडक
- सिकारीडाडा-हेल्थपोष्ट-प्रागेश्वारी मा.वी फुल्पा -बराकोट सडक
- धुलेबेसी-माहाँकलथान-चिरुन्खु देउराली रोड प्रोजेक्ट

यस प्रदेश सरकार समपुरक शिर्षक कार्यान्वयनको लागि रु. ६ करोड अनुमान गरेको छु।

संघ सरकार समपुरक अन्तर्गत मुख्य सडकहरू:

- चलेथुम्का-टिमु- निंगलबास सडक
- गोपीखोला खानेपानी योजना

यस संघ सरकार समपुरक शिर्षक अन्तर्गत रु. ३ करोड विनियोजन गरेको छु।

विभिन्न आर्थिक केन्द्र जोड्ने सडकहरू तथा सामुदायिक भवन निर्माण रु. ३ करोड विनियोजन गरेको छु।

हामी बनाउछौं हाम्रो गाउँपालिका ५०% गाउँपालिका ५०% जनसहभागिता: यस शिर्षक अन्तर्गत रु. ५० लाख विनियोजन गरेको छु।

जनतासंग अध्यक्ष कार्यक्रम:

यस शिर्षक कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. १ करोड विनियोजन गरेको छु

प्रविधि प्रयोग तथा डिजिटल प्रणाली

गाउँपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवाहरूलाई विद्युतीय प्लेटफर्म प्रदान गर्ने गरी एकीकृत तथा अन्तर-आवद्ध प्रविधि तथा तथ्यांक भण्डार स्थापना, सडको आसपासका वस्तीहरूमा अप्टिकल फाईभर विस्तार, फ्री वाईफाई जोन सञ्चालन गर्न, सर्भर खरिद गर्नुका साथै डाटा, एप्लिकेशन, सफ्टवेयर मर्मत तथा सम्भार लगायतको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न रु. ६० लाख विनियोजन गरिएको छ।

विद्युत र उर्जा:

वैकल्पिक उर्जा, सोलारको प्रयोगलाई निरन्तर गर्न मुख्य सडक, सडको चोकमा तथा बजारमा बत्ती जडान, बायोग्यास जडान, लघु तथा साना जलविद्युतबाट आयोजना बाट विद्युत उत्पादन, सुधारीएको चुलो(बायो ग्यास) प्रविधि जडान, सौर्या उर्जा प्रविधि जडान गर्नका लागि रु. ३० लाख विनियोजन गरेको छ।

ग) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

यस मुख्य शिर्षकमा वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, वन तथा भू-संरक्षण,कोरोना माहामारी संक्रमण नियन्त्रण उपचार र राहत कार्यक्रम र विपद व्यवस्थापन क्षेत्रहरू समेटिएको छन्। यस शिर्षकमा कुल रु. ३ करोड विनियोजन गरेको छ।

ड. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासन:

यस क्षेत्रमा अभिलेख व्यवस्थापन, नागरिक वडापत्र, मानव संसाधन विकास, सूचना प्रविधि, सुरक्षा व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण, राजस्व परिचालन, संस्थागत क्षमता विकास, पुँजीगत सम्पत्तिको सञ्चालन र सम्भार कार्यालय सामान तथा सेवाहरू, सेवा तथा परामर्श, कार्यक्रम सम्बन्धी खर्चहरू,प्रभावकारी नयीयिक सम्पादन, अनुगमन र मुल्याङ्कन र भ्रमण अन्तर्गत हुने खर्चहरू, स्थिर सम्पत्तिको उपभोग खर्च, आन्तरिक ऋण व्याज, सेवा शुल्क आदि समेटिका छन्।

उत्प्रेरित एवं उच्च मनोबलयुक्त जनशक्तिबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाह भई आम सेवाग्राहीले सुशासनको अनुभूति गर्ने हुँदा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न, गाउँपालिकाको संगठन र संस्थागत विकास गरी सुदृढ प्रशासन कायम गर्न र कार्यालयको प्रशासनिक खर्चमा रु. ५ करोड ५० लाख विनियोजन गरिएको छ।

हरेक वडाको वस्ती सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि रु. ७ करोड विनियोजन गरिएको छु।

संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान, विशेष अनुदान वापत प्राप्त बजेट तोकिएकै शिर्षकमा खर्च गरिने छ।

अन्तमा:

कर्तव्य पालनको सिलसिलामा हामी एकजुट भई विविधतामा एकता कायम गर्दै यस गाउँपालिकामा उपलब्ध सिमित श्रोत साधनको उच्चतम उपयोग गर्न सके हामीले तोके बमोजिमको लक्ष हासिल गर्न सक्षम हुनेछौं। प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्ने प्रक्रियामा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुर्याउनु हुने गाउँपालिका अध्यक्षज्यू, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, गाउँसभा सदस्यज्यूहरु, विज्ञ महानुभावहरु, राजनीतिक प्रतिनिधि एवं राजनीतिज्ञ, सञ्चारगत लगायत सम्पूर्ण गाउँबासी दाजुभाई तथा दिदीबहिनी एवं अहोरात्र खटिने गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। यस बजेटलाई अन्तिम रूपमा दिन यहाँहरुको महत्वपूर्ण सुझाव र सल्लाहको अपेक्षा गर्दै बजेटलाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सबै पक्षबाट रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गर्दछु। साथै आय र क्षेत्रगत व्ययको विस्तृत विवरण रातो पुस्तिका शिघ्र सार्वजनिक गरिनेछ।

धन्यवाद!